

שלישי כד ותצא אש

מִלְפָנַי יְהוָה וְתֹאכַל עַל-הַמִּזְבֵּחַ
 אֶת-הַעֹלָה וְאֶת-הַחֲלָבִים וַיֵּרָא
 כָּל-הָעַם וַיִּרְאוּ וַיִּפְּלוּ עַל-
 פְּנֵיהֶם: ^א וַיִּקְחוּ בְנֵי-אֹהֶרֶן
 נֹדֵב וְאֲבִיהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ
 וַיִּתְּנוּ בְּהֵן אֵשׁ וַיִּשְׂמוּ עָלֶיהָ
 קִטְרֹת וַיִּקְרְיֵבוּ לִפְנֵי יְהוָה אֵשׁ
 זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם:
^ב וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנַי יְהוָה
 וְתֹאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי
 יְהוָה: ^ג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אֹהֶרֶן הוּא אֲשֶׁר-דִּבֶּר
 יְהוָה לֵאמֹר בְּקִרְבֵי אֶקְדֹּשׁ וְעַל-פְּנֵי כָל-הָעַם

אֶכְבֵּד וַיֵּדַם אֹהֶרֶן: ^ד וַיִּקְרָא
 מֹשֶׁה אֶל-מִישָׁאֵל וְאֶל אֶלְצָפָן
 בְּנֵי עֲזִיזֵאל דָּד אֹהֶרֶן וַיֹּאמֶר
 אֲלֵהֶם קְרַבּוּ שָׂאוּ אֶת-אֲחֵיכֶם
 מֵאֵת פְּנֵי-הַקֹּדֶשׁ אֶל-מַחוּץ
 לַמַּחֲנֶה: ^ה וַיִּקְרְבוּ וַיִּשָּׂאֻם

ממקדשך אל מקדשך אל
 ממקדשך: (ד) דוד אהרן ציואל אחי עמרם
 היה שנאמר וקני קהת וגו': שאו את אחיכם
 וגו'. קאדם האומר לחברו תצבר את המה
 מלפני הפלה שלא לערוב את השמחה:

רש"י

שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי אל תקרי
 בכבודי אלא בכבודי. אמר לו משה
 לאהרן אהרן אחי ירע הייתי שיתקדש
 הבית במידעיו של מקום וקיימי סבור או
 כי או בך עקשיו וזאה אני שהם גדולים
 מפני ומקד: וידום אהרן. קבל שטר על
 שתיקחו ומה שטר קבל שנתחד עמו
 הדבור שנאמרה לו לברו פרשת שתויי יין:
 בקרבי. בקחירי: ועל פני כל העם אכבד.
 קשהקדוש פרוץ הוא עושה דין בעדיקים
 מתירא ומתעלה ומתקלס. אם פן באלו כל
 שכן פרשעים וכן הוא אומר נודא אליהם

(כד) וירגו. פתרומו:
 (ב) ותצא אש. רבי אליעזר אומר לא מתו
 בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בקני
 משה רבן. רבי ישמעאל אומר שתויי יין
 נכנסו למקדש (ונאשר לא צוה אינו סבת
 מיתתם אלא להודיע שמעצמם התנדבו בו)
 תנע שאחר מיתתו הנהיר הנהירים שלא
 יכנסו שתויי יין למקדש. משל למלך שהיה
 לו בן בית וכו' קדאיתא בויקרא וכה:
 (ג) הוא אשר דבר וגו'. היכן דבר ונועדהי

כשהולכים אחרי ההרגשה העליונה של הופעת

רוח הקודש. ושל כל חכמה והופעה שבעולם, בלא התקשרות
 אל התורה ומעשיה כפרטיות, ובמידת המדות הטובות,
 המשוערות על פיה, הרי זה חטא נדב ואביהו. הפרדת
 יסוד אבא מאימא עלאא.

חושבים המתנהגים ככה שמתקרבים אל הקודש, מיוחדים הם
 ממרחקים, מקריבים אפילו אש זרה, ובאים אל הקודש,
 שתויי יין, בלא אימתא דשמיא, הנובעת ממקור עליון,
 הבאה על ידי כיסוי הראש, אלא פרועי ראש, ומתיחדים
 כל אחד בהשגתו המיוחדת בלא איגוד עליון של תורת משה מורשה,
 ולא נטלו עצה זה מזה, ומורים הלכה בפני רבם,
 מתוך הכרה של גדלות פנימית, ועומק גדול של קדושה זו צריכה
 להתבטא בפני מקור התורה, ונקדש בכבודי.

והם מיודעיו של מקום, אינם יכולים להתגבר
 בגבולים גדולים ממה ואהרן, בהתפשטותם, נדחים מן העולם, ואינם
 באים בבנין של משפחה, ובנים לא היו להם, וחוזרים
 בהולדה שניה, כפינחס זה אליהו, המלא רוח ד' וקנאת הברית.

מסורת והעבודה המקודשת על פי הנבואה והתורה המנוחלת,
 זה העלות העליונה, המכבדת את הקדושה, ומגבלת את
 נאי החיים הרוחניים, ועם זה משאת עצמה מכל הערכים
 עולמיים, נמזגו כישראל, לשאת בכחה העז את משא הגלות
 עמלו, ולחזור דרך כל עמקי תהומות אור ישועה וגאולה.
 ורו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בהורב על כל ישראל
 קים ומשפטים, הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא
 פני בוא יום ד' הגדול והנורא, והשיב לב אבות על בנים
 לב בנים על אבותם.

רוח הנעורים הסוער, המתעורר בעז ובגבורה,
 עם רוח הזקנה המסודר, המלא כובד ראש וזהירות, יחד
 תאגדים לאגודה לפעול פעולתם בחיים, הרוחניים והגשמיים,
 החיש ישועה, ולהעשות בסיס לצמה ד', עדיכת נר
 בן ישי משיח ד', רוח אפינו, אשר בא יבואו
 עלינו שניהם יחד, אליהו הנביא עם משיח בן דוד.

"ושכנתי בתוכם"²⁴ הוא המסקנה והתכלית. שני הדברים הראשונים הם אקטים היסטוריים שיש להם עבונגו ועבור כל העולם ערך לדורות, אבל הם קרו במשך שעות ונסתיימו. לעומת זה הדבר השלישי הוא מסוג אחר לגמרי: אינו דבר מסוים שנעשה במשך זמן מסוים, אלא הוא התוצאה של יציאת מצרים ומתן תורה, והתוצאה הזו קיימת לעד ולנצח נצחים. השכינה היא העובדה שהקדוש-ברוך-הוא שוכן בתוכנו — בתוך כלל-ישראל, בתוך נשמת האומה הישראלית²⁵ ומתוך-כך — בתוך כל גפש מישראל ובתוך כל נשמה מישראל²⁶.

קודשא-ברוך-הוא ושכינתיה²⁷. וכן בספר מלכים: "ושכנתי בתוך בני ישראל ולא אעזב את עמי ישראל"²⁸. השכינה שייכת למציאותנו, לנצחוננו, לקיומנו: "כימי השמים על הארץ"²⁹. "נצח ישראל"³⁰.

4. משבר בני אהרן

בעוד שהמשבר הראשון היה כללי ואירע בתחום העם, המשבר השני הוא בתוככי המקדש וקדשיו, בתוך עובדי עבודת הקודש: "ויקריבו לפני ד' אש זרה אשר לא צוה אתם"³⁰.

6. אש אשר ד' לא ציוה

מכאן ההבחנה בין אש שמקורה ויסודה הוא פנימי וקדוש ובין אש זרה. ישנה הבחנה דקה מן הדקה בין "אש זרה אשר ד' לא ציוה"⁴¹, אותה הקריבו אנשים אלה שהיו גדולים שבגדולים⁴², לבין אש פנימית קדושה המקושרת ומתווכרת לאש העליונה השמימית. מתוך-כך: "ותצא אש מלפני ד'"⁴³, האש השמימית האמיתית!

אחרי המשבר הראשון שהיה כללי בעם אשר במחנה, מעין זעזוע חברתי, הרי המשבר השני של היום הוא פגים פנימי בקודש-הקדשים, בסדר דקות התחומים הדק היטב, בין מה שציוה לבין מה שלא ציוה; דקות היחסים בין אש פנימית שמימית ובין "אש זרה אשר לא צוה אתם"³⁰, ביחס בין הפנים והזר⁴⁴. יש להבין מה עניינו של המשבר הזה לגבי עם ישראל.

7. הידוש "ושכנתי בתוכם"

מיציאת מצרים, מעמד הר סיני ומתן תורה וזכים לריבוי קידוש השם של "ושכנתי בתוכם"⁴⁵, בעולם. כך הוא סדר העולם ההכרחי. הערך האידיאלי של העולם צריך להתגלות בסדרי העולם הריאליים, הלאומיים והחברתיים. העולם נעשה בר מצוה ומגיע לבגרות, כך ששם שמים כבר יכול לחול על צבור. וכששם שמים חל על צבור ועל חברה, יש צורך בריכוז מדיני, לאומי ותכרתי בבית-המקדש שהוא לבס של ישראל⁴⁶. עוסקים בגמר המלאכה של הקמת המשכן, בית הקדושה האלוהי הנפלא הזה, עוסקים בשכלול סדרי העבודה ויש שמחה גדולה: "ביום חתנתו וביום שמחת לבו"⁴⁷. וכמהלך הדברים קורים בבלולים, תסכוכת והתפוצצות נוראה של ענין "ושכנתי בתוכם". אבל גם זה מוכרח להתקן, כשם

לנתיבות ישראל א, עמ' קסח. ועיין שיחת רבינו סדרה ב עקב סע' 11. 41. על-פי ויקרא י א. כשפה אמת (שמיני תרל"ו ד"ה בשם עמ' 112) כתוב: "והנה נדב ואביהוא היו צדיקים גדולים ועשו לשב שמים רק שה' חסר הציווי", והעיר רבינו: "ענינה של הנרות הוא כעיקרה את אשר לא ציוה"⁴². נדב ואביהוא בלחודיהו שקולין הוי לקבל שבעין סנהדרין דהו משמשין קמי משה" (תרגום נדב ואביהוא בלכדם היו שקולים ככל הסנהדרין ששמשו לפני משה) "... דהני תרי לא אשתכח כוותיהו בישראל" (תרגום: שני אלו, לא היה נמצא בישראל כמוחם) וזהו ג אחרי מות נו ב

7. הנזבת הבית

הכל מסודר והכל מוכן ל"ושכנתי בתוכם"¹, התכנית האלוהית הושלמה. אחרי שבעה ימי מילואים של "מכה בפטיש" מגיעים ליום השמיני, שהוא מעל הטבע, כדברי המהר"ל³⁵. היום השביעי הוא סכום נשמת ששת ימי המעשה, והשמיני הוא עליון ממדרגת השביעי, הוא מעל הטבע. מגיעים ל"יום חתנתו ויום שמחת לבו"³⁶. אלה שבעת ימי המשתה של ההתחברות, היחוד והזיווג, של קודשא-ברוך-הוא ושכינתיה דרך הבית הזה. בית זה הוא שכלול בנין כלל-ישראל, בית חתנות של זיווג כלל-ישראל עם הקדוש-ברוך-הוא, שהרי התורה לא ניתנה ליחידים אלא לכלל, לאומה ולצבור, כפי שאנו מברכים "אשר בחר בנו מכל העמים"³⁷, ומן הכלל היא מופיעה לפרטים. ולפעם פתאום "תוך כדי דיבור".

ביום-טוב כלל-ישראלי זה של סיום כל סדר חינוך הכהנים, מופיע משבר נורא.